

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8SŽk/3/2020
Identifikačné číslo spisu: 5017200116
Dátum vydania rozhodnutia: 18.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5017200116.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členov senátu Mgr. Petra Melichera a JUDr. Eriky Šobichovej v právnej veci žalobcu: O. Š.D., E.. XX.XX.XXXX, I. XXX XX S. G. XXX, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina, so sídlom P. O. Hviezdoslava 6, P.O.BOX B 10 Žilina, 01100 (týka sa kancelárie Tvrdošín) v konaní o všeobecnej správnej žalobe proti rozhodnutiu žalovaného č.k KaTS-29288/7923/2016-42007/2016 zo dňa 23.06.2016, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č.k. 31S/52/2017 zo dňa 20. novembra 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Žalobcovi p r i z n á v a právo na úplnú náhradu trov kasačného konania voči sťažovateľovi.

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e :

I. Konanie pred správnym súdom

1. Napadnutým rozsudkom správny súd zrušil rozhodnutie žalovaného č.k. KaTS-292288/7923/2016-42007/2016 zo dňa 23.06.2016 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie a to podľa § 191 ods. 1 písm. d/ SSP pre nedostatok dôvodov žalobou napadnutého rozhodnutia pre nepreskúmateľnosť.

2. Žalovaný napadnutým rozhodnutím podľa ust. § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení účinnom do 30.06.2016 (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z.z.“) nepriznal žalobcovi nárok na poskytovanie právnej pomoci. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na podanú žiadosť žalobcu zo dňa 03.05.2016 o poskytnutie právnej pomoci v rámci prebiehajúceho súdneho konania vo veci - o zaplatenie 1.075.693,11 Eur s príslušenstvom vedené na Okresnom súde Bratislava I. pod č. k. 14C/93/2011. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný citoval ust. § 3 ods. 1, § 6 ods. 1, ods. 2, § 6a ods. 1, § 7 ods. 4, § 4 písm. i), § 4 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. konštatujúc, že v prípade žalobcu, ako žiadateľa, bol započítateľný príjem v posudzovanom období vyšší

ako 1,6-násobok sumy životného minima, ktorý pre jednu samostatne posudzovanú dospelú fyzickú osobu predstavuje sumu 316,94 Eur (platná od 01.07.2013). Zároveň reálne vyplácaný príjem žiadateľa po exekučných zrážkach, ktorý je vo výške 385,43 Eur, stále presahuje hranicu 1,6- násobku sumy životného minima. Žiadateľ hoci nevlastní majetok, predajom ktorého by si vedel zabezpečiť využívanie právnych služieb, tak z hľadiska vyhodnotenia príjmu nespĺnil podmienku materiálnej núdze, ktorá je nevyhnutným predpokladom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci. Žalovaný ďalej konštatoval, že môže poskytnúť právnu pomoc aj v prípadoch, keď žiadateľ nespĺňa podmienku stavu materiálnej núdze, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Na použitie tohto ustanovenia však nie je právny nárok a je výlučne na úvahe žalovaného, ako správneho orgánu, či toto ustanovenie použije. Okolnosti, ktoré má žalovaný pri skúmaní žiadosti podľa daného ustanovenia skúmať, stanovuje usmernenie Centra právnej pomoci č. 2015/2 z 15.06.2015, z ktorého vyplýva, že centrum posudzuje jednak skutočný príjem žiadateľa pri zohľadnení pravidelných nevyhnutných výdavkov a zároveň sa zaoberá povahou sporu, či v danom prípade skutkový a právny stav veci a okolnosti prípadu nasvedčujú tomu, že neposkytnutie právnej pomoci by malo vážne následky a spôsobilo vážnu ujmu na právach a oprávnených záujmoch žiadateľa. Žalovaný vyhodnotil sociálnu situáciu žiadateľa, ktorý je invalidným, je podnikateľom a za účtovné obdobie r. 2015 vykázal podľa daňového priznania pri príjmoch 950 Eur a výdavkoch 1098,22 Eur daňovú stratu 148,22 Eur. Žalovaný žiadateľom predložené listiny preukazujúce výšku bežných mesačných výdavkov, úhrady za stomatológa a klinického psychológa, ktoré boli z obdobia, ktoré nie sú posudzovaným obdobím, nezohľadnil. Žalovaný zohľadnil exekučné zrážky, zaoberal sa aj výdavkami, ktoré žiadateľ predložil a ktoré súvisia so splácaním jeho záväzkov (Ferratum bank p.l.c., Europe Money Fundament, s.r.o. a fyzickým osobám), pričom konštatoval, že len pri záväzku nadobudnutom v mesiaci 04/2016 posudzovaného obdobia, napriek platobnej neschopnosti, zaplatil v tomto mesiaci splátku 355 Eur a ďalej sa zaviazal na dobu 60 mesiacov splácať splátky vo výške 105 Eur mesačne. Žiadateľ v posudzovanom období hradil splátky aj fyzickým osobám v rozmedzí 50 Eur mesačne až 380 Eur mesačne. Vzhľadom na príjmovú, majetkovú a sociálnu situáciu žiadateľa a po zvážení všetkých okolností sporu mal žalovaný za to, že poskytnutie právnej pomoci nie je primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci, na ktorú by bolo možné u žiadateľa aplikovať ust. § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. V napadnutom rozhodnutí žalovaný poučil žiadateľa o možnosti podať opravný prostriedok proti tomuto rozhodnutiu do 15 dní od doručenia rozhodnutia písomne prostredníctvom orgánu, ktorý rozhodnutie vydal na Krajský súd v Banskej Bystrici. Zároveň žiadateľa poučil o možnosti podať v tej istej veci žiadosť opätovne, ak odpadnú dôvody nepriznania nároku na poskytnutie právnej pomoci.

3. Žalobca v žalobe namietal, že nie je pravdou, že má zostatok príjmu 385,43 Eur, nakoľko mu chodil dôchodok do banky a exekútor mu zablokoval trikrát dôchodok po 385,43 Eur a banka mu uvoľnila dôchodok len jedenkrát. Preto využíval debetnú kartu na výšku debetu 300 Eur, ktorý doposiaľ nie je uhradený. Namietal, že mu neboli uznané splátky pôžičky vo výške 2500 Eur. Uvedol, že aj debet 1500 Eur v Poštovej banke mu zablokoval exekútor. Vzhľadom na zubné zdravotné problémy sa dostal do finančnej tiesne, bol si nútený požičať peniaze. Všeobecná zdravotná poisťovňa mu uhradila len čiastočnú sumu 90,38 Eur a 105,70 Eur. Žalobca sa vyjadril aj k povahe sporu, v rámci ktorého žiadal o poskytnutie právnej pomoci. Mal za to, že v prípade prítomnosti advokáta by mohol súd v Bratislave dôjsť k verdiktu v jeho prospech. Ohľadom neuznania psychologického posudku uviedol, že 14.07.2016 je znovu objednaný na vyšetrenie, posudok doloží. Rozpísal svoje bežné výdavky, ktoré spolu s úhradami splátok pôžičiek a exekúcií presahujú jeho dôchodok.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 29Sa/3/2016-11 zo dňa 13.01.2017 postúpil vec tunajšiemu súdu dôvodiac tým, že dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť nový procesný predpis - zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). S poukazom na ust. § 6 ods. 1, 2, § 10, § 13 ods. 3, § 18 ods. 2 SSP, na ust. § 2 ods. 29, § 3 ods. 6 zákona č. 371/2004 Z.z. a na zásadu perpetuatio fori Krajský súd v Banskej Bystrici uviedol, že pri určení vecnej, miestnej a kauzálnej príslušnosti bolo potrebné vychádzať z právnej úpravy účinnej v čase začatia konania - 11.07.2016, čiže v čase podania žaloby, a bolo potrebné aplikovať nový procesný predpis - Správny súdny poriadok.

5. Krajský súd v Žiline sa po predložení veci stotožnil s tým, že je vecne a miestne príslušný v

prejednávanej veci. Z obsahu spisu krajský súd zistil, že napadnuté rozhodnutie bolo žalobcovi doručené do vlastných rúk dňa 28.06.2016, proti ktorému v zmysle poučenia podal v lehote 15 dní opravný prostriedok - odvolanie, avšak adresoval ho priamo Krajskému súdu v Banskej Bystrici, ktorému bolo doručené dňa 11.07.2016. Krajský súd v Banskej Bystrici odvolanie postúpil prípisom zo dňa 12.07.2016 Centru právnej pomoci, Kancelária Tvrdošín (bez zdôvodnenia). Centrum právnej pomoci, Kancelária Tvrdošín podaním zo dňa 14.07.2016 predložilo odvolanie Krajskému súdu v Banskej Bystrici spolu so spisovým materiálom, vyjadrením správneho orgánu k obsahu odvolania a so súhlasom s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania. Centrum právnej pomoci vo vyjadrí k veci samej uviedlo, že o predložení odvolania spolu so spisovým materiálom bol upovedomený aj účastník konania - O. Š., a to listom zo dňa 14.07.2016 (založený na č. l. 140 spisu). S odvolacími dôvodmi sa nestotožnilo, a preto o jeho odvolaní ani nerozhodlo a priamo ho predložilo odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Žalovaný uviedol, že trvá na svojom rozhodnutí, ktorým nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci, ako aj na dôvodoch v ňom uvedených. Z dikcie ust. § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. jednoznačne vyplýva, že fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak kumulatívne spĺňa všetky tri podmienky, t.j. nachádza sa v stave materiálnej núdze, v prípade jeho sporu sa nejedná o zrejmu bezúspešnosť a hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy, ak je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch. Dôvodom nepriznania nároku na poskytnutie právnej pomoci bol fakt, že žiadateľ v období 6 mesiacov pred podaním žiadosti vrátane mesiaca podania žiadosti nesplnil podmienku materiálnej núdze. Nesplnenie hoci len jednej z vyššie uvedených podmienok pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci má za následok negatívne rozhodnutie o nároku na poskytnutie právnej pomoci. Centrum v prípade žiadateľa pred vydaním rozhodnutia posudzovalo aj možnosť aplikácie ust. § 6b ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z., pričom dospelo k záveru, že toto nie je primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

6. Správny súd poukázal na to, že dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok a zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok. V súvislosti s prijatím týchto právnych predpisov došlo s účinnosťou od 1. júla 2016 k zmene právnej úpravy správneho súdnictva (táto právna úprava sa stala súčasťou Správneho súdneho poriadku), ktorá sa okrem iného týkala aj právomoci a príslušnosti správnych súdov. V rámci tejto zmeny došlo novelou vykonanou zákonom č. 125/2016 Z.z. s účinnosťou od 1. júla 2016 aj k zmene ustanovenia § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z., ktorá zmena sa týkala rozhodovania o odvolaní proti rozhodnutiu centra právnej pomoci o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci. Pri skúmaní otázky právomoci bolo potrebné vychádzať z prechodných ustanovení Správneho súdneho poriadku, a to predovšetkým z ustanovenia § 492 ods. 1 SSP, podľa ktorého konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. Z tohto prechodného ustanovenia, ktoré predstavuje vo vzťahu k ustanoveniu § 491 ods. 1 SSP výnimku, vyplýva, že tu musí ísť o konania podľa ustanovenia § 250l a nasl. O.s.p. a že pre záver o tom, či sa uvedené konania dokončia podľa doterajších predpisov, je rozhodujúce to, kedy bolo konanie začaté.

7. Konanie podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sa začínalo na návrh, ktorým je opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu (§ 250m ods.1 O.s.p.), pričom zákon ustanovil možnosť podania návrhu nielen na správny súd (§ 250m ods. 2 prvá veta O.s.p.), ale i na správny orgán (§ 250m ods. 2 druhá veta O.s.p.). Pri rozhodovaní o odvolaní proti rozhodnutiu o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci to zvýraznil aj zákon č. 327/2005 Z.z., ktorý v § 10 ods. 5 upravoval možnosť podania odvolania na príslušný krajský súd prostredníctvom Centra právnej pomoci. Za začatie konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku bolo treba považovať deň, kedy bol opravný prostriedok doručený príslušnému súdu alebo správne orgánu, ktorý vydal rozhodnutie (ak účastník konania podal opravný prostriedok prostredníctvom správneho orgánu) a nie deň, kedy okresný úrad doručil (predložil) odvolanie spolu so spisovým materiálom súdu. Zo znenia § 492 ods. 1 SSP možno teda vyvodiť, že ak účastník podal odvolanie proti rozhodnutiu o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci na Centrum právnej pomoci (príslušný súd) do 30. júna 2016, odvolanie treba považovať za návrh podľa tretej časti piatej hlavy Občianskeho súdneho poriadku a konanie sa dokončí podľa doterajších predpisov. To znamená, že na vec sa použije Občiansky súdny poriadok a zákon č. 327/2005 Z.z. v znení účinnom do 30. júna 2016 a teda, že o odvolaní rozhodne v takomto

případe súd. Ak účastník podal odvolanie po 30. júni 2016 (t. j. od 01.07.2016 vrátane) proti rozhodnutiu Centra právnej pomoci vydanému pred 1. júlom 2016, vzhľadom na to, že po 01.07.2016 podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci nie je prípustné (administratívne konanie je jednoinštančné), považuje sa takéto odvolanie v zmysle § 2 ods. 3 zákona č. 125/2016 Z.z. za včas podanú správnu žalobu.

8. Z administratívneho spisu vyplynulo, že napadnuté rozhodnutie bolo žalobcovi doručené dňa 28.06.2016 a odvolanie bolo doručené Krajskému súdu v Banskej Bystrici dňa 11.07.2016. Hoci sa v spise nenachádza obálka, v ktorej bolo doručené odvolanie Krajskému súdu v Banskej Bystrici, rozhodujúcim dňom pre určenie začatia konania je dátum, kedy bolo podanie doručené súdu, a preto možno jednoznačne ustáliť, že odvolanie žalobcu doručené súdu po 01.07.2016 (11.07.2016) sa považuje za všeobecnú správnu žalobu v zmysle § 182 a nasl. SSP, a nie opravný prostriedok v zmysle § 250m O.s.p., a teda sa nejednalo o konanie potrebné v zmysle § 492 ods. 1 SSP dokončiť podľa doterajších predpisov, t.j. podľa Občianskeho súdneho poriadku.

9. Ďalej správny súd konštatoval, že zákonodarca v zákone o právnej pomoci upravuje predmet a rozsah právnej pomoci, ako aj podmienky jej priznania vo vzťahu k žiadateľom a pôsobnosť a úlohy orgánov verejnej správy pri rozhodovaní o žiadosti na poskytnutie právnej pomoci. Zákon sa vzťahuje nielen na ochranu zdravých fyzických osôb nachádzajúcich sa v materiálnej núdzi, ale z obsahu jej právnej úpravy jednoznačne vyplýva, že sa vzťahuje na sociálne odkázané fyzické osoby, ktoré sa za splnenia zákonom ustanovených podmienok nachádzajú v takej sociálnej, finančnej a majetkovej situácii, ktorá im neumožňuje zabezpečenie právnej pomoci na ochranu ich práv a právom chránených záujmov. Cieľom zákonodarca je zabezpečiť reálny prístup Ústavou Slovenskej republiky deklarovanému právu fyzických osôb, ktoré sa ocitli v materiálnej núdzi, na právnu pomoc bez rozdielu, teda bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rodinné alebo iné postavenie. Zákonodarca ustanovuje kritéria, podľa ktorých sa postupuje resp. posudzuje oprávnenosť žiadateľov o právnu pomoc, aby sa predišlo jej zneužívaniu neoprávnenými osobami. Kládne základy inštitucionálneho zabezpečenia posudzovania žiadosti a samotného poskytovania právnej pomoci, zakotvuje postup pri žiadaní a poskytnutí právnej pomoci, rozhodovanie o jej poskytnutí a možnosť jej preskúmania súdom. Materiálnu núdzu ustanovuje ako jednu z podmienok práva na poskytnutie právnej pomoci tak, že hranicu materiálnej núdze stanovuje na úrovni 1,4-násobku sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a jej ďalšiu podmienku, že žiadateľ si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojim majetkom. Ako ďalšiu podmienku pre priznanie práva na poskytnutie právnej pomoci zákon ustanovuje tak, že nejde o zrejmú bezúspešnosť sporu.

10. Vo vzťahu k jednotlivým žalobným námietkam správny súd uviedol nasledovné: Námietku žalobcu, v zmysle ktorej mal žalovaný zohľadniť bežné výdavky (strava, ošatenie, hygiena, bývanie, zdravotná starostlivosť), ako aj ďalšie výdavky (pôžičky, úvery a exekúcie), správny súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Zdôraznil, že k záveru o absencii stavu materiálnej núdze postačuje už samotné skutkové zistenie o príjmoch žalobcu, ktoré prevyšuje 1,4 násobok ako aj 1,6 násobok sumy životného minima pre plnoletú fyzickú osobu, ktorú skutočnosť žalobca nepopiera. Uvedené okolnosti je možné zhodnotiť až v rámci správnej úvahy v zmysle § 6b ods. 1, § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z.

11. Žalovaný mal z vykonaného dokazovania riadne preukázané, že príjem žalobcu presahuje nielen výšku 1,4 násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, ale aj sumu 1,6 násobku životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t.j. 316,94 €, a to v mesiaci podania žiadosti (máj 2016) a v šiestich predchádzajúcich mesiacoch - t. j. počas celého posudzovaného obdobia, teda žalobca nespĺňa jednu zo zákonných podmienok (§ 6a ods. 1), splnenie ktorej je podmienkou aplikácie ustanovenia § 6b ods. 1 daného zákona.

12. Správny súd však ako dôvodnú uznal námietku žalobcu, v zmysle ktorej sa žalovaný nezaoberal povahou veci, v rámci ktorej žiadateľ žiadal priznať poskytnutie právnej pomoci a ďalšími okolnosťami veci - zdravotný stav.

13. Krajský súd po oboznámení sa s obsahom odôvodnenia rozhodnutia žalovaného v časti týkajúcej sa posudzovania splnenia podmienok pre aplikáciu § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. musel konštatovať nepreskúmateľnosť rozhodnutia žalovaného pre absenciu zákonných náležitostí v zmysle vyššie citovaného ust. § 47 ods. 3 Správneho poriadku. Nepreskúmateľnosťou sa pritom podľa konštantnej judikatúry správnych súdov a podľa doktríny chápe taká vada správneho rozhodnutia, ktorá je charakterizovaná ako nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov. V prípade rozhodnutia žalovaného ide o vadu spočívajúcu v nedostatku dôvodov, nakoľko odôvodnenie žalobou napadnutého rozhodnutia v tejto časti je skratkovité, pozostáva len z citácie ustanovenia právneho predpisu a všeobecného konštatovania o tom, že žalovaný sa zaoberal povahou konania, v ktorom žiadateľ žiadal o poskytnutie právnej pomoci za účelom posúdenia, či v danej veci existujú také okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci napriek nesplneniu podmienky stavu materiálnej núdze, celkovou príjmovou, majetkovou a sociálnou situáciou žiadateľ a dospel k záveru, že poskytnutie právnej pomoci nie je primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

14. V tejto časti rozhodnutia sa žalovaný zameril prioritne na záväzky žalobcu, pričom možno vyvodit', že ich považoval za neprimerané jeho príjmovej situácii. Z tvrdení žalobcu vyplýva, že jeho finančná tieseň bola spôsobená aj pôžičkami na úhradu zdravotných úkonov. Žalovaný neprihliadol na doklad z vyšetrenia klinickým psychológom PhDr. B. J. zo dňa 13.11.2013, keďže tento doklad pochádzal z obdobia, ktoré nespadá pod posudzované obdobie. Žalovaný na jednej strane konštatoval u žiadateľa status osoby ŤZP, poberateľa invalidného dôchodku, ale nevyvodil, prečo tieto okolnosti nevzal do úvahy pri posudzovaní dôvodov osobitného zreteľa na priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci. Napriek tomu, že lekárskeho nález bol z roku 2013, z hľadiska posúdenia mimoriadnych okolností na priznanie právnej pomoci nie je možné argumentovať, že nespadá do lehoty posudzovaného obdobia, keďže v zmysle § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z. sa za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti zisťuje len príjem. Z lekárskeho nálezu zo dňa 13.11.2013 vyplýva, že žiadateľ je vedený v neurologickej ambulancii zo záverom stav po D. J. S. B. L. P., organický Z. Z. ťažkého stupňa a klinický psychológ konštatoval, že tento stav podstatne limituje mentálnu výkonnosť a jedná sa o pacienta duševne zaostaleho. Z lekárskeho nálezu zo dňa 14.07.2016, ktorý predložil žalobca súdu vyplýva, že tento stav sa u žalobcu nezmenil, pričom podľa názoru súdu už v čase podania žiadosti bolo zrejme, že sa jedná o trvalý stav a v prípade pochybností mohol žalovaný overiť tento nález. S ohľadom na vyššie uvedené je otázne, nakoľko záväzky žalobcu sú spojené s jeho limitovanou mentálnou výkonnosťou. Za najpodstatnejší nedostatok odôvodnenia napadnutého rozhodnutia považoval krajský súd, že žalovaný sa vôbec nezaoberal povahou veci, v rámci ktorej žiadateľ žiadal poskytnúť právnu pomoc, keďže prioritne okolnosťami žiadanej právnej pomoci je potrebné rozumieť spor alebo inú právnu vec, v ktorej sa žalobca domáha súdnej ochrany.

15. Žalovaný tak bez bližšieho odôvodnenia a rozboru nedáva odpoveď na otázku, akými skutkovými a právnymi dôvodmi bol vedený pri posudzovaní zákonných podmienok pre aplikáciu ust. § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. v posudzovanej veci. Nie je postačujúce, ak právne zdôvodnenie žalovaného pozostávalo z jednoduchého konštatovania o nesplnení zákonných podmienok. Žalovaný už nerozviadol, v čom vidí spojitosť daného záveru so spornou otázkou, či je dôvodné poskytnúť žalobcovi právnu pomoc s finančnou účasťou s ohľadom na okolnosti žiadanej právnej pomoci. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia preto nemožno spoľahlivo zistiť, prečo žalovaný dospel k záveru obsiahnutému vo výroku, čím žalovaný porušil právo žalobcu, ako účastníka správneho konania, na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia. Nemožno opomenúť, že riadne odôvodnenie naplnia jednu zo základných funkcií konania - posilňovať dôveru občanov v správnosť rozhodovania správnych orgánov. Ďalšou nemenej významnou funkciou je kontrolná funkcia predovšetkým tých orgánov, ktoré budú rozhodnutie prípadne preskúmať. Presvedčivé odôvodnenie môže zamedziť zbytočnému uplatneniu opravných prostriedkov. Žalovaný bude v odôvodnení nového rozhodnutia reagovať na dva okruhy problémov vo vzťahu k tej časti odôvodnenia, v ktorej správny súd konštatoval jej nepreskúmateľnosť, a to: na skutkové okolnosti a právne posúdenie veci. Za skutkové okolnosti treba považovať najmä skutočnosti, ktoré boli nepochybne zistené, a ktoré majú právny význam k prejednávanej veci. Ďalej treba uviesť, ako sa žalovaný vyrovnal s odvolacími námietkami účastníka vo vzťahu k skutkovým

okolnostiam i právneho posúdeniu veci. V rámci právneho posúdenia veci správny orgán subsumuje zistený skutkový stav pod príslušné ustanovenie právneho predpisu, z ktorého správny orgán vo výrokovej časti rozhodnutia vychádzal, pričom nestačí len citácia daného ustanovenia, ale je žiaduce, aby sa vyložil aj obsah právnej normy, najmä normy, ktorá obsahuje tzv. neurčitý právny pojem „primeranosť okolnostiam žiadanej právnej pomoci“ ako kľúčový pojem k aplikácii § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., tak aby bol účastníkovi konania zrejmý vzťah medzi skutkovým zistením žalovaného a právnym posúdením veci. Správny súd preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa ust. § 177 a nasl. SSP v medziach žalobných bodov (§ 134 ods. 1 písm. a/ a § 183 SSP) a dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného bolo potrebné zrušiť podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP.

II. Kasačná sťažnosť, vyjadrenia

16. Proti predmetnému rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal žalovaný kasačnú sťažnosť, a to z dôvodov s poukazom na § 440 ods. 1 písm. f/ a § 440 ods. 1 písm. g/ SSP.

17. K porušeniu práva na spravodlivý súdny proces uviedol, že krajský súd ako nosný dôvod svojho rozhodnutia uviedol, že žalovaný neodôvodnil svoje rozhodnutie pri aplikácii § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. vo vzťahu k okolnostiam žiadanej právnej pomoci. K uvedenému sťažovateľ uviedol, že samotný žalobca vo svojej žalobe ako žalobný dôvod ani neuvádzal konkrétne námietky voči odôvodneniu primeranosti poskytnutia právnej pomoci s finančnou spoluúčasťou s ohľadom na okolnosti žiadanej právnej pomoci.

18. Pokiaľ ide o samotnú povahu sporu (okolnosti žiadanej právnej pomoci), žalobca ani v konaní pred správnym súdom nekonkretizoval, v čom by mali spočívať okolnosti žiadanej právnej pomoci, ktoré by mali založiť povinnosť sťažovateľa aplikovať § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. Hoci správne konanie je ovládané vo vzťahu k úplnosti zistenia skutkového stavu inak ako správne súdnictvo, predsa len je v záujme práve účastníka správneho konania minimálne formulovať dôvody, pre ktoré by mal správny orgán rozhodnúť žiadaným spôsobom. V prejednávanom prípade bolo v záujme žalobcu poskytnúť argumentáciu, prečo by mal sťažovateľ v konkrétnom prípade aplikovať § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. Len veľmi všeobecne uvádzané tvrdenia a subjektívne presvedčenie žalobcu o tom, že v súdnom spore bude úspešný, nie je odôvodnením toho, že by priznanie právnej pomoci s finančnou spoluúčasťou bolo primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Nesprávny postup krajského súdu spočíva podľa sťažovateľa v tom, že nie žalobca, ale samotný súd dedukoval a konkretizoval žalobné body žalobcu.

19. Žalobca žiadal o priznanie právnej pomoci v súdnom konaní o zaplatenie 1 075 693,11 € s prísl. Už táto žalovaná suma naznačuje, že nejde o bežný prípad uplatnenia si pohľadávky, kde by bolo primerané, aby trovy právneho zastúpenia žalobcu hradil štát. Ako uvádza dôvodová správa k zákonu č. 327/2005 Z. z., štát preberá na seba pozitívny záväzok vo vzťahu k občanom v núdzi, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti. Keďže by bolo však neúnosné poskytovať právnu pomoc tohto druhu v absolútne všetkých prípadoch, t.j. bez stanovenia hranice odkázanosti a bez stanovenia rozsahu oblastí, v ktorých sa právna pomoc poskytuje (t. j. systémom /"každému a vo všetkom"), pozitívny záväzok štátu, ktorý tento na seba dobrovoľne preberá, sa vzťahuje na zabezpečenie uplatnenia práva na súde prostredníctvom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci v obmedzených prípadoch. Žalobca v konaní pred správnym súdom tvrdí, že si je istý výhrou v súdnom spore. V takom prípade je potom podľa žalobcu isté, že mu bude priznaná suma 1 075 693,11 € s prísl. Ak bude teda úspešný, aj v prípade, že by mu sťažovateľ priznal nárok na právnu pomoc, bude sťažovateľ disponovať vyššie uvedenou sumou, z ktorej navyše ani neuhradí náhradu trov štátu (ako by bolo spravodlivé

požadovať). Takýto postup však nebol úmyslom zákonodarcu. Navyše treba tiež vo väzbe na žalobcove presvedčenie o jeho úspechu v konaní o zaplatenie 1 075 693,11 € s prísl. poukázať na to, že platná právna úprava umožňuje viacero spôsobov dojednania odmeny advokáta za zastupovanie v súdnom spore. Jedným z nich je napr. inštitút podielovej odmeny, ktorej splatnosť by si žalobca s advokátom dohodol po právoplatnom skončení súdneho konania. Názor krajského súdu tak vychádza z nesprávneho výkladu samotného účelu zákona č. 327/2005 z. z. Nakoniec sťažovateľ poukazuje aj na to, že príjem žalobcu v rozhodovanom období presahoval zákonnú hranicu 1,6-násobku životného minima o viac ako polovicu maximálnej hranice, čo už samo o sebe znamená zásadný nepomer medzi maximálnou hranicou príjmu na priznanie právnej pomoci a príjmom žalobcu ako žiadateľa.

20. Sťažovateľ tvrdil, že všeobecné tvrdenie žalobcu v tom, že podľa jeho názoru bude v súdnom konaní o zaplatenie 1.075.693,11 Eur úspešný, nemožno považovať za žalobný dôvod. Poukázal na to, že žalobca je povinný uviesť dôvody žaloby z ktorých musí byť zrejmé, z akých skutkových a právnych dôvodov žalobca považuje napadnuté výroky rozhodnutia za nezákonné. Nie je oprávnenie správneho súdu žalobné dôvody za žalobcu hľadať, prípadne doformulovať. Aj keď sťažovateľ poukázal na to, že berie do úvahy skutočnosť že nie je povinnosťou žalobcu svoje dôvody formulovať rovnako precízne, ako by to urobila osoba právnický vzdelaná, predsa len musí byť objektívne možné konkrétne žalobné dôvody rozpoznať. Pritom poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2SŽ/1/2017 zo dňa 31. januára 2018.

21. Vo vzťahu k námietke nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods.1 písm. d/ SSP uviedol, že aplikácia § 6b odsek 2 Zákona č. 327/2005 Z.z. je oprávnením, nie povinnosťou sťažovateľa. Na použitie tohto zákonného ustanovenia nie je právny nárok a záleží výslovne od voľnej úvahy sťažovateľa či k nemu pristúpi, alebo nie. Uviedol, že má ísť o výnimočné prípady, pričom právny predpis tak poskytuje sťažovateľovi právo úvahy, či vôbec aplikácii § 6b/ odsek 2 Zákona pristúpi. Keďže ide o právo sťažovateľa a nie žalobcu, nie je podľa názoru sťažovateľa možné ani domáhať sa tohto práva. Je preto aj nesprávny právny názor Krajského súdu o tom, že sťažovateľ ako žalovaný sa mal zaoberať povahou veci podľa § 6b/ odsek 2 Zákona č. 327/2005 Z.z. K tomuto poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 31 S/136/2017. Nepovažoval teda za správny postup krajského súdu, ktorý preskúmal aj samotnú účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené žiadal, aby bol rozsudok Krajského súdu v Žiline zrušený. Žalobca sa písomne ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

III. Konanie pred kasačným súdom

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 452 ods. 1 SSP v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas § 443 ods. 2 písm. a) SSP, s prihliadnutím na formálnu viazanosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 časť vety prvej pred bodkočiarkou), preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednohlasne (§ 464 v spojení s § 139 ods. 4 SSP) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

23. Kasačný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 18. júna 2020 (§ 137 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

24. Podľa článku 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

25. Podľa článku 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným

zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

26. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúvajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

27. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 327/2005 Z.z. tento zákon sa vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach, v konaniach o oddlžení podľa osobitného predpisu, v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v týchto veciach aj v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len "vnútroštátne spory").

28. Podľa § 1 zákona č. 327/2005 Z.z. účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v konaniach o oddlžení podľa osobitného predpisu, v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu, oznamovateľom kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti (ďalej len "protispoločenská činnosť") alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávného úkonu podľa osobitného predpisu, a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

29. Podľa § 4 ods. 1 písm. i) zákona č. 327/2005 Z.z. na účely tohto zákona je materiálnoú núdzou stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,6-násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom.

30. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. do príjmu fyzickej osoby, ktorá žiada o poskytnutie právnej pomoci (ďalej len "žiadateľ"), sa započítavajú príjmy obdobne ako pri výpočte príjmu fyzickej osoby na účely určenia súm životného minima; to neplatí, ak sú spoločne posudzované fyzické osoby účastníkmi sporu v súdnom konaní s protichodným postavením.

31. Podľa § 6 ods. 1, 2 zákona č. 327/2005 Z.z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.
- d) Podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci bez finančnej účasti.

32. Podľa § 6a ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20% trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b) a c) tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

33. Podľa § 6b ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci, môže centrum v prípadoch podľa § 6a ods. 1 poskytnúť právnu pomoc aj bez úhrady finančnej účasti.

34. Podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

35. Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci a o súvisiacich nárokoch podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

36. Podľa § 46 Správneho poriadku, rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

37. Podľa § 47 ods. 1, 2, 3 Správneho poriadku rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu. Výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania. Pokiaľ sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť na plnenie, správny orgán určí pre ňu lehotu; lehota nesmie byť kratšia, než ustanovuje osobitný zákon. V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

38. Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na účel zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci, ktorým je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach alebo v konaní o administratívnom vyhostení podľa osobitného predpisu a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov (§ 1).

39. Zákon o poskytovaní právnej pomoci ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci (§ 2).

40. Zákonodarca v zákone o právnej pomoci upravuje predmet a rozsah právnej pomoci, ako aj podmienky jej priznania vo vzťahu k žiadateľom a pôsobnosť a úlohy orgánov verejnej správy pri rozhodovaní o žiadosti na poskytnutie právnej pomoci. Zákon sa vzťahuje nielen na ochranu zdravých fyzických osôb nachádzajúcich sa v materiálnej núdzi, ale z obsahu jeho právnej úpravy jednoznačne vyplýva, že sa vzťahuje na sociálne odkázané fyzické osoby, ktoré za splnenia zákonom ustanovených podmienok sa nachádzajú v takej sociálnej, finančnej a majetkovej situácii, ktorá im neumožňuje zabezpečenie právnej pomoci na ochranu ich práv a právom chránených záujmov, teda aj osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Cieľom zákonodarcu je zabezpečiť reálny prístup k Ústavou deklarovaným právam fyzických osôb a harmonizovať právo Slovenskej republiky s právom Európskeho spoločenstva všetkými fyzickými osobami, ktoré sa ocitli v materiálnej núdzi bez rozdielu, teda bez diskriminácie, založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie. Zákonodarca ustanovuje kritériá, podľa ktorých sa posudzuje oprávnenosť žiadateľov o právnu pomoc, aby sa predišlo jej zneužívaniu neoprávnenými osobami. Kládne základy inštitucionálneho zabezpečenia posudzovania žiadostí a samotného poskytovania právnej pomoci, zakotvuje postup pri žiadaní o poskytnutie právnej pomoci, rozhodovanie o jej poskytnutí a možnosť jeho preskúmania súdom. Materiálnu núdzu ustanovuje ako jednu z podmienok práva na poskytnutie právnej pomoci tak, že hranicu materiálnej núdze ustanovuje na úrovni 1,4 násobku sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a jej ďalšiu podmienku, že žiadateľ si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojim majetkom.

41. Zákondarca týmto zákonom súčasne splnil povinnosť transpozície smernice Rady č. 2003/8/ES z 27. januára 2003 na zlepšenie prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch ustanovením minimálnych spoločných pravidiel týkajúcich sa právnej pomoci pri takýchto sporoch (ďalej len "smernica"), a teda harmonizácie s právom Európskeho spoločenstva a Európskej únie. Štát žiadnym spôsobom negatívne nezasahuje do práva na súdnu a inú právnu ochranu. Práve naopak, preberá na seba pozitívny záväzok vo vzťahu k občanom v núdzi, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti, keďže by bolo neúnosné poskytovať právnu pomoc tohto druhu v absolútne všetkých prípadoch, t.j. bez stanovenia hranice odkázanosti a bez stanovenia rozsahu oblastí, v ktorých sa právna pomoc poskytuje (t.j. systémom "každému a vo všetkom"), pozitívny záväzok štátu, ktorý tento na seba dobrovoľne preberá, sa však vzťahuje na zabezpečenie uplatnenia práva na súde prostredníctvom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci v obmedzených prípadoch.

42. Úlohou kasačného súdu bolo posúdiť kasačné námietky žalovaného, ktoré vzniesol vo vzťahu k rozsudku krajského súdu, ktorý zrušil rozhodnutie žalovaného z dôvodu nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov rozhodnutia podľa § 191 ods. 1 písm. d/ SSP s poukazom na to, že žalovaný bez bližšieho odôvodnenia rozboru nedal odpoveď na otázku akými skutkovými a právnymi dôvodmi bol vedený pri posudzovaní zákonných podmienok pre aplikáciu ustanovenia § 6b ods. 2 Zákona č. 327/2005 Z.z. v posudzovanej veci. Správny súd konštatoval, že nie je postačujúce, ak právne zdôvodnenie žalovaného pozostáva len z jednoduchého konštatovania o nesplnení zákonných podmienok, pričom žalovaný nerozvedol v čom vidí spojitosť daného záveru so spornou otázkou, či je dôvodné poskytnúť žalobcovi právnu pomoc s finančnou účasťou s ohľadom na okolnosti žiadanej právnej pomoci. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nemožno spoľahlivo zistiť, prečo žalovaný dospel k záveru obsiahnutom vo výroku rozhodnutia, čím žalovaný porušil právo žalobcu ako účastníka správneho konania na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia.

43. Sťažovateľ najmä tvrdil, že súd vyhľadal žalobné dôvody za žalobcu. Je pravdou, že v konaní o všeobecnej správnej žalobe v predmetnom konaní proti rozhodnutiu žalovaného nemusí byť žalobca zastúpený advokátom a je tiež pravdou, že žaloba žalobcu, ktorá je písaná rukou je ťažko čitateľná, čo vyplýva aj z jeho ďalších podaní adresovaných krajskému a najvyššiemu súdu, avšak z obsahu žaloby bolo možné zistiť dôvody žaloby s poukazom na ust. § 182 ods. 1 pís. e) SSP.

44. Kasačný súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnym posúdením veci správnym súdom a v podrobnostiach naň odkazuje. Kasačný súd súhlasí s kasačnou námietkou sťažovateľa, že ustanovenie § 6b ods. 2 Zákona č. 327/2005 Z.z. je oprávnením žalovaného, nie povinnosťou sťažovateľa, súhlasí aj s tým, že na použitie tohto ustanovenia nie je právny nárok a je výlučne na úvahe Centra ako správneho orgánu či toto ustanovenie použije. Avšak pokiaľ sťažovateľ poukazuje na aplikáciu resp. nepoužitie ustanovenia § 6b ods.2 a zákona č. 327/2005 Z.z. podľa ktorého, ak príjmy preyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, Centrum môže poskytnúť právnu pomoc finančnou účasťou oprávnenej osoby ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci, bude to potrebné riadne odôvodniť.

45. Nedôvodnú teda vyhodnotil kasačný súd námietku sťažovateľa, že správny súd vyhľadával žalobné body za žalobcu, keď zo žaloby je zrejmé, že žalobca poukazoval na to, že má status osoby ŤZP, je poberateľom invalidného dôchodku, takisto z jeho podaní je zrejmý aj jeho nepriaznivý zdravotný stav s poukazom na záver lekárskeho nálezu zo dňa 14.07.2016, pričom aj podľa kasačného súdu z lekárskeho nálezu zo dňa 13.11.2013 vyplýva, že žiadateľ je vedený na urologickej ambulancii so záverom stav po D. J. S. B. L.. P., F. Z. Z. ťažkého stupňa a klinický psychológ konštatoval, že tento stav podstatne limituje mentálnu výkonnosť a jedná sa o pacienta duševne zaostalého. Z lekárskeho nálezu zo dňa 14.07.2016, ktorý žalobca predložil súdu vyplynulo, že tento stav sa u žalobcu nezmenil, takže v úplnom sa kasačný súd stotožňuje s konštatáciou správneho súdu uvedenom v bode 34 a 35 napadnutého rozsudku.

46. Aj podľa názoru kasačného súdu má žalobca právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia aj v prípade, že mu nebola poskytnutá právna pomoc s finančnou účasťou v zmysle § 6b ods. 2 Zákona č. 327/2005 Z.z., prečo a z akého dôvodu mu ani v rámci tejto možnosti žalovaný takúto právnu pomoc s finančnou

účasťou oprávnenej osoby neposkytol.

47. Pokiaľ ide o kasačnú námietku sťažovateľa a to poukaz na to, že pri rozhodnutí, ktoré správny orgán vydal na základe zákonom povolenej voľnej úvahy preskúma súd iba či takéto rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom (§ 27 ods. 2 SSP). Ustanovenie § 27 ods. 2 SSP nadväzuje na predchádzajúce znenie § 245 ods. 2 OSP. Oproti nemu však rozširuje dosah týkajúci sa súdneho prieskumu súvisiaceho so správnu úvahou aj na opatrenia a iný zásah orgánu verejnej správy. Podstatou § 27 ods. 2 je „ustanovenie medzí“ pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu vydaného alebo uskutočneného na základe správnej úvahy. Za správnu úvahu je pritom potrebné pokladať „autonómne pásmo“, v rámci ktorého sa orgán verejnej správy pohybuje v administratívnom konaní, resp. pri výkone verejnej správy. Inak povedané, správna úvaha umožňuje orgánu verejnej správy, aby si v rámci určitého právneho priestoru a podľa možností vybral tú cestu, ktorú považuje za najefektívnejšiu, pre úpravu príslušných právnych vzťahov rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom. Správna úvaha je pritom typickým manévrovacím prostriedkom orgánu verejnej správy pri realizácii exekutívnej moci v štáte. Je totiž výlučným oprávnením orgánov výkonnej moci, medzi ktoré patria aj orgány verejnej správy, aby v rámci normatívne určených mantinelov pri svojej verejno správnej pôsobnosti rozhodli alebo upravili určitú vec. Len výnimočne totiž právny poriadok spája výkon verejnej správy s takým postupom, pri ktorom je určitý stav spojený s jediným právnym riešením bez možnosti výberu. Takáto normatívna úprava totiž neguje aj samotné rozhodovacie oprávnenia orgánov verejnej správy, pretože ich odbornú právnu i metaprávnu spôsobilosť posúva do podoby „akéhosi právneho automatu“, ktorý zadané vstupné údaje mechanicky bez akejkoľvek myšlienkovvej činnosti spojí s príslušným právnym následkom. Súčasne takýto mechanizmus nie je spôsobilý odlišiť rozdiely medzi zistenými stavmi rôznych vecí, a teda ani ich premietnuť do výsledkov rozhodovacích procesov. Preto je správna úvaha neoddeliteľnou súčasťou administratívneho konania, resp. rozhodovacích procesov ako takých.

48. Zároveň si je nutné uvedomiť, že o správnu úvahu nejde vtedy, ak pôjde o uplatnené právo fakultatívnej povahy, keď účastník administratívneho konania ani pri splnení požadovaných podmienok nemá nárok na priznanie príslušného práva (napr. poskytnutie sociálnej dávky, pri žiadosti o odstránenie tvrdosti zákona). O správnu úvahu v pravom zmysle slova nejde ani vtedy, ak výsledok administratívneho konania primárne závisí od posúdenia mimoprávnej otázky týkajúcej sa napríklad technickej odbornosti či zdravotného stavu.

49. Správne súdnictvo je de lege lata založené predovšetkým na preskúmaní zákonnosti právoplatných rozhodnutí, resp. konečných opatrení orgánov verejnej správy. Súčasťou správneho súdneho procesu po 1. júli 2016 už nie je rozhodovanie o opravných prostriedkoch podaných voči neprávoplatným rozhodnutiam orgánov verejnej správy, ktoré bolo dovtedy reprezentované konaním podľa 3. hlavy 5. časti OSP . To znamená, že konanie pred správnym súdom je založené na preskúmaní zákonnosti príslušných správnych aktov a nie na „akoby pokračovaní v začatom a právoplatne neskončenom administratívnom konaní“. Prieskum správneho súdu preto primárne neslúži na nahrádzanie rozhodovacej činnosti orgánov verejnej správy. Uvedené je dané už systémom del'by moci v štáte, v rámci ktorej je výkonná moc realizovaná sčasti aj orgánmi verejnej správy, no už nie súdmi. Jedinou výnimkou je v tomto smere tzv. plná jurisdikcia správnych súdov v širšom zmysle, ktorá v sebe zahŕňa peňažnú moderáciu (§ 192), sankčnú moderáciu (§ 198) a plnú jurisdikciu v užšom zmysle [§ 230 ods. 1 písm. b), ods. 2 písm. b)], v rámci ktorých je správny súd v určenom rozsahu oprávnený svojím rozhodnutím nahradiť rozhodnutie alebo opatrenie orgánu verejnej správy, resp. jeho časť (výrok). Práve opísané skutočnosti determinujú aj medze súdneho prieskumu pri správnej úvahe. Správny súd teda nie je oprávnený posudzovať, či orgán verejnej správy aplikoval svoju diskrečnú právomoc vhodným spôsobom, ale predmet prieskumu sa bude vzťahovať na to, či preskúmané rozhodnutie, opatrenie alebo i iný zásah nevybočili z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Použitie správnej úvahy však nemôže byť nikdy arbitrárne, a preto musí byť náležite odôvodnené a súčasne byť v súlade so zásadami logického myslenia. V časti za bodkočiarkou v § 27 ods. 2 však zákon súčasne zdôrazňuje, že opísané medze sa nebudú aplikovať v prípadoch plnej jurisdikcie v širšom zmysle. Zákon sa tu však nevyhol formálnej chybe, keď nesprávne namiesto § 230 ods. 2 písm. b) uviedol písm. a). O plnú

jurisdikciu v užšom zmysle však nesporne ide pri postupe podľa § 230 ods. 2 písm. b), keď správny súd nielen nariadi žalovanému po vykonanom dokazovaní bezodkladné prepustenie žalobcu zo zaistenia, ale súčasne aj rozhodne o uložení miernejšieho donucovacieho opatrenia žalobcovi podľa osobitného predpisu (t. j. zaistenie vykonané administratívnym rozhodnutím bude nahradené súdnym rozhodnutím o uložení miernejšieho donucovacieho opatrenia) (Komentár k SSP, Baricová a kol., 2018.)

50. Opakovane kasačný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti zdôrazňuje, že žalobca má právo vedieť z akého dôvodu nebolo možné na prejednávajúcu vec na jeho žiadosť aplikovať ustanovenie § 6b ods. 2 Zákona č. 327/2005 Z.z. Kasačný súd poukazuje aj na rozhodnutie NS SR pod sp. zn. 5Sžo/73/2014 zo dňa 9.9.2015 podľa ktorého „ pokiaľ ide o otázku aplikácie § 6b ods. 2 zákona o bezplatnej právnej pomoci, najvyšší súd uvádza, že odporca je povinný vždy ex offio skúmať a posudzovať, či sú v danom prípade splnené podmienky podľa tohto zákonného ustanovenia. Je potom samozrejme len možnosťou odporcu priznať bezplatnú právnu pomoc navrhovateľovi (nie povinnosťou), avšak v každom prípade je odporca povinný odôvodniť primeranosť, resp. neprimeranosť okolností žiadanej právnej pomoci.

51. Vzhľadom na uvedené skutočnosti kasačný súd kasačnú sťažnosť žalovaného s poukazom na § 461 ods. 1 SSP zamietol.

52. O náhrade trov konania rozhodol tak, že úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému s prihliadnutím na ustanovenie § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP.

53. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.